

Zitting 1982–1983

14 281

Wijziging Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen

Nr. 9

EINDVERSLAG

Vastgesteld 5 juli 1983

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit ontwerp van wet, brengt het navolgende verslag uit.

Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden nogmaals het belang onderstrepen van een goed functionerend systeem dat doelmatige en betrouwbare controle op nakoming van uit deze wet voortkomende verzekeringsplicht mogelijk maakt. Zij achtten dit des te belangrijker nu uit het stijgend aantal gevallen waarin aanspraak wordt gemaakt op een uitkering uit het Waarborgfonds, mogelijk zou kunnen worden afgeleid dat ook het aantal niet-verzekerden toeneemt.

De Regering had de leden van de P.v.d.A.-fractie ervan kunnen overtuigen dat ter realisering van bovengenoemde controle een registratiesysteem als voorgesteld de voorkeur verdient boven een systeem dat uitgaat van het voeren van een verzekeringsbewijs, waarbij de volgende argumenten bij hen een rol speelden:

- Het register bevat gegevens over afsluiten, beëindigen en schorsen van verzekeringen en is derhalve, wanneer dit voortdurend wordt bijgewerkt, hetgeen de wetwijziging beoogt, betrouwbaar. Daarentegen mist het verzekeringsbewijs alleen – omdat de verzekering zelf beëindigd kan zijn – deze betrouwbaarheid.

- De controle is doelmatig; dit in tegenstelling tot het speurwerk dat van het (toch al overbelaste) opsporingsapparaat zou worden vereist wanneer slechts met verzekeringsbewijzen zou worden gewerkt.

- Het systeem legt geen nieuwe plicht op aan de burgers.

- De pakkans wordt vergroot, hetgeen waarschijnlijk een preventieve werking heeft.

De stelling dat ook de verruiming van de categorie verzekeringsplichtigen (het zich met een motorrijtuig op de weg bevinden; motorrijtuigen waarvoor een kenteken is afgegeven) hieraan bijdraagt, onderschreven de leden reeds in hun bijdrage aan het voorlopig verslag.

Naast het belang van een betrouwbare en doelmatige controle op het naleven van de in de WAM gestelde regels, onderschreven de leden van de fractie van de P.v.d.A. het belang van een systeem dat met name aan de benadeelden het voordeel van een snelle afwikkeling biedt.

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), G. C. van Dam (CDA), Kosto (PvdA), voorzitter, Salomons (PvdA), Patijn (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Faber (CDA), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Buikema (CDA), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Van Es (PSP), Dales (PvdA), Janmaat (Centrumpartij), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), De Grave (VVD), Lucassen-Staутtener (VVD).

Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), vacature PvdA, Hermes (CDA), Stemerding (PvdA), Van Kemenade (PvdA), Wallage (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Laning-Boersema (CDA), Dees (VVD), Cornelissen (CDA), Van den Toorn (CDA), Leerling (RPF), Dijkman (CDA), Brouwer (CPN), Van Ooijen (PvdA), Van Dis (SGP), Hermans (VVD), Jacobse (VVD), Rempt-Haimmans de Jongh (VVD), Lauxtermann (VVD).

Ook het nadelige effect van nivellering der verzekeringspremie (noodzakelijk gevolg van een systeem van verzekeringsbewijzen) sprak deze leden als argument tegen dit laatst genoemde systeem aan, nu geconstateerd moet worden dat deze juist in het voordeel zal werken van die rijders die een groter risico vormen, en gevreesd moet worden dat de stimulans om schadevrij en dus veiliger te rijden zeker zal verminderen.

Deze leden achtten het voorts waarschijnlijk, dat een systeem als voorgesteld inderdaad te realiseren is, nu de automatisering zich inmiddels – sinds het indienen van het ontwerp in 1976 – verder ontwikkeld heeft en daarmee de mogelijkheid heeft geschapen voor de verzekeraars hun bijdrage aan het goed functioneren van het voorgestelde systeem te leveren.

Ten aanzien van een aantal door de leden van deze fractie in het voorlopig verslag gestelde vragen en de in de memorie van antwoord daarop gegeven antwoorden maakten deze leden de volgende opmerkingen.

Op de door de leden van de P.v.d.A.-fractie gedane suggestie het afgeven van deel III van het kenteken afhankelijk te stellen van het verzekerd zijn, blijkt een onderzoek gevolgd te zijn, waaruit problemen aan het licht kwamen waarvoor, blijkens de memorie van antwoord, blz. 9, geen oplossing voorhanden is. De zaak zou voor advies voorgelegd worden aan een werkgroep die een onderzoek uitvoert naar openbare informatievoorziening met betrekking tot voer- en vaartuigen. Wanneer denkt de Regering dit advies aan de Kamer voor te kunnen leggen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden gevraagd de mogelijkheid te bezien van een uitbreiding van de verplichte WAM-verzekering tot de bestuurder en alle inzittenden van een motorrijtuig, ongeacht de relatie met de bestuurder. In het kader van de Europese Gemeenschappen zou thans overleg worden gevoerd over een verdergaande harmonisatie van een wettelijk voorgeschreven minimumverzekeringsdekking met betrekking tot de aansprakelijkheidsverzekering voor motorrijtuigen. Kan de Regering aangeven welke haar inbreng in genoemd overleg zal zijn en op welke termijn de resultaten van dit overleg verwacht mogen worden?

Naar aanleiding van een vraag door deze leden gesteld over de wenselijkheid van het verplichtstellen van een persoonlijke ongevallenverzekering voor de bestuurder en zijn naaste familieleden (en relaties) is dit vraagstuk onderwerp van studie geweest bij de Studiegroep verkeersaansprakelijkheid. Wanneer denkt de Regering dat zij over het door de studiegroep opgestelde rapport een standpunt zal innemen en wanneer zal zij dit aan de Kamer meedelen?

De leden van de V.V.D.-fractie drongen aan op een spoedige totstandkoming van het onderhavige wetsontwerp omdat zij, mede naar aanleiding van het jaarverslag over 1981 van het Waarborgfonds Motorverkeer de indruk hadden dat de toename van onverzekerde automobilisten de laatste jaren drastisch is voortgeschreden. Aangezien in de memorie van antwoord op blz. 3 wordt opgemerkt dat tegen een onverzekerd motorrijtuig slechts kan worden opgetreden indien geconstateerd is dat er met het motorrijtuig aan het verkeer is deelgenomen, waardoor de pakkans gering is, wensten deze leden door de bewindslieden op de hoogte te worden gesteld omtrent de aantallen van dergelijke onverzekerde motorvoertuigen die aan het verkeer deelnemen. Daarbij wilden zij tevens worden geïnformeerd over de schatting van het aantal van diegenen, die hun wegenbelastingverplichting niet nakomen.

De leden van de V.V.D.-fractie stelden voorts dat zij in het voorlopig verslag bij wetsontwerp 17 815 (wijziging Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen) reeds opmerkingen hadden gemaakt omtrent de verbetering van de controle op de verzekeringsplicht. Zij wensten dat tegelijkertijd ook de controle op de naleving van de wegenbelastingverplichtingen op enigerlei wijze zou kunnen worden gecombineerd met de controle op de verzekeringsplicht middels dezelfde computer. Deze leden konden verder

onderschrijven dat een verzekeringsplicht ontstaat zodra het kentekenbewijs is afgegeven. Zij stelden de vraag of niet de gecombineerde controle op de verzekeringsplicht en de motorrijtuigenbelasting krachtens de Wet Motorrijtuigenbelasting 1966 zou kunnen worden geëffectueerd, zodat tegelijkertijd met de afgifte van het kentekenbewijs de verzekeringsplicht ontstaat én de wegebelastingsplicht en of dan niet degene, die het motorrijtuig tijdelijk buiten gebruik wil stellen zulks moet aangeven, hetgeen dan ook in de computer wordt geregistreerd, waardoor degene, die zulks nalaat, zowel verzekeringsplichtig als ook wegebelastingplichtig blijft, c.q. is.

Ook konden deze leden onderschrijven dat het gewenst is dat wanneer een motorvoertuig buiten gebruik wordt gesteld het motorvoertuig buiten de openbare weg, bij voorbeeld in een garage of een parkeerterrein, dient te worden gestald. Deze leden hadden kennis genomen van het antwoord op een desbetreffende vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Zij constateerden dat de bewindslieden dienaangaande hadden opgemerkt dat de vraag, of de mechanische controle gecombineerd zou kunnen worden, op problemen is gestuit.

De hier aan het woord zijnde leden van de V.V.D.-fractie stelden tevens de vraag wanneer het advies van de Werkgroep van de Adviescommissie voor Overheidsorganisaties en Automatisering kan worden ingewacht.

De leden van de V.V.D.-fractie zouden gaarne geïnformeerd worden of uit preventieve overwegingen niet direct na de «schoningsoperatie» een «vergelijking» zou dienen plaats te hebben met de kentekenregistratie. Ten slotte vroegen de leden van de V.V.D.-fractie zich af, of de eigenaren van de 5697 niet verzekerde motorrijtuigen, die in 1981 schade veroorzaakt hadden, door het Waarborgfonds gemeld waren bij het openbaar ministerie en waartoe dit verder geleid had.

De leden van de fractie van D'66 maakten een opmerking bij het onderdeel «verplicht verzekeringsbewijs/vignet» op blz. 8 e.v. van de memorie van antwoord. Zij hadden geconstateerd dat de Regering niet kiest voor een controlesysteem gebaseerd op verzekeringsbewijzen welke in de vorm van een vignet of anderszins zichtbaar aan het motorrijtuig moeten worden bevestigd, maar wel voor een systeem gebaseerd op registratie van gesloten verzekeringen. Deze leden achtten inderdaad de bezwaren die tegen het eerste systeem aangevoerd kunnen worden, sterk. Zij voelden verder geen behoefte zich in de discussie omtrent het te volgen systeem te begeven. Wel stelden zij, dat wanneer men kiest voor het registratiesysteem het van veel belang lijkt dat de registratie van verzekeringen en die van het kentekenregister ook regelmatig met elkaar worden vergeleken om na te gaan voor welke kentekenplichtige motorrijtuigen geen verzekering is aangemeld. Wanneer zou blijken dat het niet mogelijk is om deel III van het kentekenbewijs slechts af te geven indien het motorrijtuig is verzekerd, met welke regelen zal dan een controle via de twee registers kunnen plaatsvinden, opdat het onverzekerd rijden zo effectief mogelijk kan worden tegengegaan?

Artikelen

Onderdelen B, j^o onderdeel W

De leden van de fractie van D'66 merkten op dat in de oorspronkelijke tekst van het ontwerp van wet zowel in artikel 2, lid 1 als in artikel 30, lid 1, werd gesproken over de verplichting om een verzekering te sluiten «welke aan de bij en krachtens deze wet gestelde bepalingen voldoet». Thans wordt voorgesteld om in artikel 30, lid 1, te spreken over «een verzekering overeenkomstig deze wet». Waarom wordt een dergelijke formulering ook niet voor artikel 2, lid 1, voorgesteld, zo vroegen deze leden.

Onderdeel K

De leden van de fractie van D'66 brachten bij dit onderdeel het volgende naar voren.

In een nota van 22 november 1977 gericht aan de vaste Commissie voor Justitie en het Ministerie van Justitie heeft prof. mr. P. Clausing ten aanzien van het voorgestelde artikel 15 onder meer het volgende opgemerkt:

«Artikel 15, lid 1, wil de verzekeraar een verhaalsrecht geven op de aansprakelijke persoon, indien de aansprakelijkheid voor de schade waarvoor hij moet opkomen tegenover de benadeelde niet door een met hem afgesloten verzekering is gedekt. Daarmee verkrijgt de verzekeraar het verhaalsrecht dat hij in het huidige recht via een polisbeding niet voor alle gevallen kan verkrijgen. Mijns inziens krijgt de verzekeraar met het voorgestelde artikel 15, lid 1, te veel. Hij verkrijgt immers een verhaalsrecht voor het bedrag dat hij als schadevergoeding heeft moeten uitbetalen, ongeacht de vraag of de aansprakelijke persoon voor dat volle bedrag aansprakelijk zou zijn geweest. Deze laatste zal immers zelf vaak, wanneer hij geen beroep op een aanwezige w.a.-verzekering kan doen, dank zij het matigingsrecht van de rechter krachtens artikel 1406 of artikel 1407, tot betaling van een lager bedrag gehouden zijn. In de bepalingen, die het verhaal van de bedrijfsvereniging op aansprakelijke personen regelen (zoals artikel 90 WAO), wordt met de omvang van de eigen aansprakelijkheid terecht rekening gehouden. Ook de particuliere verzekeraar, die krachtens artikel 284 K gesubrogeerd wordt, kan van de aansprakelijke persoon nooit meer vorderen dan waarvoor deze zelf tegenover de gelaedeerde aansprakelijk was. Mijns inziens zal dat ook moeten gelden ingeval de WAM-verzekeraar verhaal kan uitoefenen».

Deze opmerking heeft hij herhaald in het Tijdschrift voor privaatrecht 1978, blz. 1055. Daarin heeft hij er voorts op gewezen dat de Wet vergoeding van door NAVO-motorrijtuigen veroorzaakte schade van 11 november 1968 (Stb. 731) wel met het door hem aangevoerde punt rekening houdt. Artikel 3, lid 4, tweede zin luidt: «bij het verhaal voor vergoeding wegens overlijden of letsel van een slachtoffer van een ongeval wordt rekening gehouden met de stand en fortuin van de aansprakelijke persoon». Hij acht een dergelijke bepaling ook in de WAM op haar plaats en wel, niet alleen voor het geval dat een verzekeraar verhaal neemt maar ook voor het geval dat het Bureau, bedoeld in artikel 2, lid 6, WAM, of het Waarborgfonds verhaal neemt. Wanneer artikel 6.1.9.12a Nieuw BW te zijner tijd de rechter een algemeen matigingsrecht toekent ten aanzien van een wettelijke verplichting tot schadevergoeding, zal aan een aparte aangepaste bepaling in de WAM behoefte blijven bestaan. Artikel 6.1.9.12a zal immers niet van toepassing zijn in het geval van verhaal door de verzekeraar uit hoofde van een door deze tegenover de verzekeringnemer bedongen verhaalsrecht. Gaarne vernamen de leden van de fractie van D'66 of de Regering bereid is de hierboven vermelde suggestie te volgen.

Onder het voorbehoud, dat de bovenstaande opmerkingen en vragen tijdig schriftelijk zullen zijn beantwoord, acht de vaste commissie de openbare beraadslaging over het wetsontwerp voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De griffier van de commissie,
Kerkhofs